

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ ФРАНЦІЇ – АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

У статті розглянуто досвід підготовки військових фахівців для збройних сил Франції. Означені варіанти організації підготовки офіцерів на первинні посади та основні “траєкторії” їх навчання. Приведено вимоги для вступників до військових навчальних закладів різних ступенів підготовки. Проведено аналіз змісту підготовки офіцерських кадрів для різних видів збройних сил. Наведено відомості щодо існуючої мережі військових навчальних закладів для підготовки офіцерів тактичної та оперативно-тактичної ланок військового управління сухопутних військ, військово-повітряних сил та військово-морських сил. Визначено терміни підготовки військових фахівців на тактичному та оперативно-тактичному рівнях. Зроблено висновок щодо якості підготовки офіцерських кадрів для збройних сил Франції.

Ключеві слова: система військової освіти, збройні сили Франції, мережа військових навчальних закладів, досвід підготовки офіцерів.

Постановка проблеми. Основним завданням подальшого розвитку військової освіти в Україні є формування системи підготовки офіцерських кадрів, що адекватна реформуванню Збройних Сил (ЗС), виведення її на якісно новий рівень. При цьому важливо врахувати зміни, що відбулися у національній системі вищої освіти в руслі вимог Болонського процесу, Національної стратегії розвитку освіти, нової редакції Закону України “Про вищу освіту”. Треба привести всі її параметри у відповідність до сучасних вимог, забезпечити формування та розвиток у офіцерських кадрів усіх видів компетентностей, загальної та військово-професійної культури, надання процесу підготовки майбутніх офіцерів випереджального й гнучкого характеру згідно із завданнями і функціями ЗС України у державі та їх участю у миротворчих операціях і в зоні антитерористичної операції.

Творче використання міжнародного досвіду підготовки офіцерських кадрів за кордоном набуває особливої актуальності в умовах впровадження стандартів НАТО у ЗС України. Тому, в сучасних умовах, позитивні елементи досвіду зарубіжних армій повинні бути враховані при організації підготовки офіцерського складу українських ЗС. Безумовно необхідно не просто копіювати освітні моделі інших країн, а використовувати досвід, традиції української військової школи, національні особливості становлення і розвитку вітчизняних Збройних Сил.

Виходячи з цього, особливої актуальності набуває проблема поглиблення та розширення наукового супроводження розвитку системи підготовки військових фахівців різних ланок військового управління. У статті наведено аналіз досвіду підготовки офіцерів у збройних силах Франції, що виконаний під час проведення дослідження у рамках науково-дослідної роботи “Удосконалення національної системи військової освіти відповідно до стандартів підготовки фахівців у навчальних закладах країн-членів НАТО” (шифр - Підготовка-Н).

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженню питань, що пов’язані з аналізом систем підготовки військових фахівців інших країн, присвячено низку наукових праць вітчизняних науковців. Зокрема, загальні проблеми підготовки військових спеціалістів досліджуються у наукових працях Барабанщикова О.В., Кандибовича Л.О., Літвіновського Є.Ю., Маслової В.С., Машталіра А.М., Нещадима М.І., Стефаненка П.В., Приходька Ю.І., Хорева І.О., Ягупова В.В., професійної підготовки військовослужбовців - Агапова Т.П., Бойка О.В., Варія М.Й., Іщенко Д.В., Каменева А.І., Красильника Ю.С., Кривоноса О.Б., Машталіра А.М., Олексієнко Б.М., Радванського І.Г., Сороки Г.І., Тихончука А.О., Челпанова О.С., професійної діяльності офіцера – Алтухова П.К., Давидова В.П., Маслової Б.Б., М’ясникова В.О., Пантюка О.В., Рейші О.Е., Руснака І.С., Смолікова І.Й., Столяренка О.М., Студентові В.Ф., Телелима В.М., Філоненка Г.П., педагогічних аспектів діяльності військових кадрів – Аксьонова О.М., Зельницького А.М., Козубцова І.М., Моїсєєва В.Г., Тарнавського М.М.

Аналіз публікацій щодо питання, яке досліджується, дозволяє зробити висновок, що, незважаючи на відмінності, котрі традиційно склалися у системах військової освіти України, провідних європейських країнах і США, представляється можливим виділити загальні тенденції розвитку вищої військової школи в XXI столітті: поліпшення відбору кандидатів для навчання у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ), стабілізація їх числа на сучасному рівні; диференціація структурних підрозділів ВВНЗ; запровадження компетентнісного підходу до формування змісту навчання, персоніфікація змісту підготовки тих, хто навчається, подальша його інформатизація, впровадження мультимедійних засобів навчання тощо.

Серед країн-членів НАТО, поруч з американською системою підготовки офіцерських кадрів, найбільш широко відома знаменита трійка країн – Великобританія, Німеччина, Франція, авторитет військової освіти яких поширюється на весь європейський континент і далі. І це закономірно. Військові освітні системи, що побудовані в них, на цей час є незаперечним зразком. Адаптованість цих систем до динамічних змін у замовленні на підготовку військових фахівців, якісні професійно-кваліфікаційні параметри, що відповідають потребам сучасних збройних сил, економічна доцільність побудови мережі військових навчальних закладів виступають як визначальні чинники авторитету згаданих систем військової освіти.

Метою статті є проведення аналізу сучасного стану системи військової освіти Франції для врахування досвіду з підготовки офіцерських кадрів тактичної та оперативної-тактичної ланок військового управління під час подальшої реформи національної системи військової освіти.

Виклад основного матеріалу. Військово-політичне керівництво Франції надає великого значення підготовці й комплектуванню збройних сил кваліфікованими, політично благонадійними офіцерськими кадрами. Мережа військово-навчальних і цивільних закладів, в яких навчаються офіцери, що існує в країні, забезпечує потреби збройних сил в офіцерських кадрах у мирний час і має розвинуту матеріально-технічну базу для істотного розширення можливостей таких закладів у воєнний час [1].

Збройні сили Франції комплектуються кадровим офіцерським складом, в основному, за рахунок [2]:

- випускників офіцерських шкіл;

- офіцерів резерву, переведених до кадрового складу;

- унтер-офіцерів, яким після складання відповідних екзаменів присвоюється офіцерське звання.

У Франції функціонують шість військових ліцеїв: військові ліцеї (в містах Екс ан Прованс, Отен і Сен Сір); військовий національний ліцей для дітей офіцерів (м. Ля Флеш); морський ліцей (м. Брест); авіаційна школа вихованців Монбонно (м. Сан Мартен). У цих ліцеях навчаються діти шкільного віку. Вони призначені для підготовки (навчання) кандидатів у всі військові школи базової підготовки з числа дітей з родин військовослужбовців і службовців міністерства оборони та штабу збройних сил Франції (у першу чергу), а також інших громадян Франції [3].

Навчання ліцеїстів проводиться викладацьким складом за навчальними предметами згідно з національною освітньою програмою (аналогічної програмі цивільних ліцеїв). Випускники ліцею отримують ступінь бакалавра (аналог рівня середньої загальноосвітньої школи). Крім того, випускник може отримати від керівництва ліцею пропозицію вступити до підготовчого класу з метою підготовки до іспитів для вступу до військової школи базової підготовки.

Підготовка молодших офіцерів здійснюється в основних, практичних і спеціалізованих школах родів військ і служб. Навчання проводиться поетапно: спочатку в основних школах, а потім у практичних і спеціалізованих, де офіцери отримують підготовку за вибраною спеціальністю. Після закінчення практичної школи офіцери призначаються на посади у війська [4].

В основні школи приймаються випускники підготовчих військових ліцеїв, цивільна молодь віком від 17 до 22 років після закінчення загальноосвітніх середніх шкіл, а також

унтер-офіцери у віці до 23 років.

У школах основної підготовки (тривалість навчання три роки) курсанти протягом першого року отримують основи військових знань і навички, необхідні командирів відділення. У наступні два роки вони проходять військову підготовку в обов'язі, достатньому для управління підрозділами до роти включно. Відповідно до навчального плану приблизно 50 % навчального часу виділяється на вивчення військових дисциплін, близько 40 % – на загальноосвітні предмети та 10 % – на фізичну підготовку. У процесі навчання використовуються нові методи та способи навчання, останні досягнення науки й техніки, постійно вдосконалюється матеріально-технічна база, широко застосовуються тренажери.

Курсанти вивчають організацію військових частин і підрозділів та тактику їхніх дій, отримують загальні відомості про бойове використання з'єднань, детально знайомляться зі статутами збройних сил, зброєю та військовою технікою родів військ, беруть участь у загальновійськових навчаннях. Крім того, вони поглиблюють знання з математики, фізики, географії, історії, іноземних мов та інших предметів. Велика увага приділяється військово-прикладним видам спорту (стрибки з парашутом, плавання, кроси на різні дистанції з подоланням смуги перешкод тощо).

Після закінчення школи основної підготовки курсантам присвоюється військове звання “молодший лейтенант” і вони направляються для спеціалізації в одну із практичних шкіл родів військ, де протягом двох років проходять підготовку за вибраною спеціальністю [4].

Тут вивчаються, головним чином, питання організації військ, їхнього озброєння та способів ведення бойових дій, прищеплюються необхідні навички управління військовими підрозділами в ході бойових дій, а також володіння особистою зброєю та військовою технікою, навчання особового складу. Крім того, ці школи є своєрідними науково-дослідними центрами в галузі розробки проблем бойового застосування родів військ.

Велика увага при формуванні необхідних професійних якостей офіцерів приділяється оперативній і тактичній підготовці. На неї у військово-навчальних закладах виділяється більше 50 % навчального часу. У період навчання у військово-навчальних закладах майбутні офіцери значний час проводять на стажуванні у військах. У ході дальшої військової служби вони часто беруть участь у тактичних навчаннях із застосуванням різної зброї. Усі командири підрозділів навчаються в навчальних центрах “командос”, де опановують способи ведення бойових дій у відриві від своїх військових частин, формують уміння використовувати місцеві ресурси, переносити значні психологічні та фізичні навантаження.

У *сухопутних військах* школами основної підготовки є спеціальна (колишня Сен-Сірська) і загальновійськова школи (обидві перебувають у м. Коеткідан, 45 км західніше м. Ренн) [5], а також один з найстаріших військово-навчальних закладів країни з підготовки фахівців широкого профілю для збройних сил – політехнічна школа [6] в м. Париж.

У практичних школах родів військ завершується підготовка та здійснюється перепідготовка офіцерів за військовою спеціальністю. Усього у Франції є дев'ять практичних шкіл: піхотна – у м. Монпельє, бронетанкових військ – у м. Сомюр, артилерії – у м. Драгіньян, армійської авіації – у м. Ле Люк, транспортних військ – у м. Тур, інженерних військ – у м. Анжері, зв'язку – у м. Монтаржі й м. Ажан, матеріально-технічного забезпечення – у м. Бурже [5].

У спеціалізованих військово-навчальних закладах офіцери отримують нову спеціальність або вдосконалюються в отриманій раніше. До їхнього числа належить школи: армійської авіації – у м. Дакс, горнопіхотна – у м. Шамоні-сюр-Блан, електроніки – у м. Ренн, повітряно-десантних військ – у м. По, захисту від зброї масового ураження – у м. Бреттевіль-сюр-Оден, матеріально-технічного забезпечення – у м. Ша-Тор [2].

Крім того, в інтересах сухопутних військ для навчання особового складу створені центри підготовки (усього їх налічується 13), перепідготовки й удосконалення з різних військових спеціальностей, які розміщуються переважно у військових округах. Призначення офіцерів на більш високі посади та просування їх по службі здійснюється після проходження підготовки на курсах удосконалення при різних військово-навчальних закладах та отримання відповідної

військової освіти.

Підготовка офіцерського складу *військово-повітряних сил* (ВПС) здійснюється у двох офіцерських школах ВПС у Салон-де-Прованс, які в організаційному плані практично є єдиним військово-навчальним закладом. Розходження полягає в тому, що перша з них комплектується із числа цивільної молоді, а друга – з унтер-офіцерського складу [7].

У школах проводиться підготовка офіцерів-льотчиків, інженерів-механіків та інженерів аеродромної служби. Термін навчання три роки, а для унтер-офіцерів, які мають свідоцтво про первинну льотну підготовку, один рік. Протягом першого року навчання курсанти (льотчики та інженери-механіки) навчаються за єдиною програмою, з другого року починається спеціалізація, а курсантам присвоюється звання “аспірант”. На третьому році навчання здійснюється роздільно. Після закінчення школи курсантам присвоюється військове звання “молодший лейтенант”. Льотна підготовка у школі розділяється на основний, підвищений курси та курс бойового застосування.

Основна підготовка проводиться в навчальних групах авіаційної школи на літаках “Фуга Мажистер” (наліт 150 годин), після чого курсанти розділяються на групи за відповідними профілями. Підвищена підготовка льотчиків тактичної авіації, розрахована на 20 тижнів, передбачає 87 годин нальоту на реактивному літаку “Альфа Джет” і 30 годин занять на тренажері. Після цього льотний склад тактичної авіації проходить курс бойового застосування на літаках “Альфа Джет”. Протягом 12 тижнів льотчики відпрацьовують вправи з бомбометання та стрільби по наземних цілях із загальним нальотом 150 годин.

Переучування на надзвукові реактивні літаки типу “Міраж-2000” та інші здійснюється в навчально-бойових ескадрильях. Програма розрахована на 10-15 тижнів і передбачає наземну підготовку (60 годин), заняття на тренажері (20 годин) і льотну практику (40 годин). Льотчики, які закінчили офіцерську школу, направляються на спеціалізацію на авіабази (термін навчання – шість – вісім місяців), після закінчення якої вони отримують призначення до військових частин. Авіаційні інженери проходять спеціалізацію протягом шести місяців, після чого призначаються на посади заступників командирів авіаційних частин з технічної служби, а також на технічні посади в штаби й установи ВПС.

Підготовка офіцерів аеродромної служби проводиться за дворічною програмою з наступною спеціалізацією протягом п’яти-шести місяців. Підготовка офіцерського складу адміністративних і тилових служб ВПС здійснюється в спеціалізованій школі також у м. Салон-де-Прованс. У м. Евра навчаються й удосконалюють свої знання та практичні навички офіцери резерву ВПС.

Перепідготовка та підготовка пілотів транспортної авіації та вертольотів проводяться на авіабазі Авор, льотчиків-випробувачів – на авіабазі Тур. Підготовка льотчиків-інструкторів, штурманів і фахівців з далеких авіаційних перекидань здійснюється на авіабазах Конья, Тулука та Казо, відповідно. Крім того, у Франції функціонують дев’ять шкіл, які здійснюють підготовку фахівців різних служб і спеціальностей для ВПС. У навчальному центрі Мон-де-Марсан здійснюється підготовка фахівців протиповітряної оборони.

Підготовка *офіцерського складу ВМС* здійснюється в морських школах [8]. Школами основної підготовки є дві офіцерські морські школи (м. Ланвеок-Пульмік), інтендантська (м. Тулон) та адміністративна (м. Шербур), а також практична, яка розміщена на десантному вертольотоносці “Жанна Д’арк” (порт приписки Брест). Офіцерські морські школи готують офіцерів корабельної служби. Термін навчання два роки. Після закінчення офіцерських морських шкіл випускники отримують військове звання “молодший лейтенант” і протягом двох років навчаються в практичній морській школі. Офіцери, що пройшли стажування на вертольотоносці, направляються до військових частин для проходження дальшої служби.

Вища військова підготовка офіцерського складу оперативно-тактичної ланки управління проводиться в два етапи [4]: перший – навчання офіцерів у штабній школі сухопутних військ або ВПС (у ВМС її немає); другий – у міжвидовому коледжі оборони.

Вища військово-технічна підготовка офіцерів проводиться у вищих технічних військових і цивільних навчальних закладах.

Вищою військовою освітою керує управління доктринних досліджень та вищої військової освіти міністерства оборони Франції, що розташоване в м. Париж. Цьому управлінню підпорядковані два науково-дослідних центри і чотири школи.

Підготовку першого рівня оперативно-тактичної ланки управління проходять офіцери у званні “капітан” й у віці від 30 до 35 років. Вони можуть навчатися на курсах удосконалення протягом декількох місяців або в основному навчальному закладі: стройові офіцери – у штабній школі (п’ять – сім місяців), а офіцери технічних спеціальностей – у технічних військових і цивільних навчальних закладах, до яких відносяться вища науково-технічна та інтендантська школи (м. Париж) [9], вища інженерна школа (м. Версаль) і вища школа радіоелектроніки (м. Саксонь). Після цього вони отримують диплом штабного офіцера або офіцера інженерно-технічної служби та направляються на різні посади в штаби частин, з’єднань і військових округів, а також у військові установи.

Офіцери, які бажають отримати вищу військову підготовку другого рівня оперативно-тактичної ланки управління, повинні бути не старше 40 років і мати військове звання від “капітана” до “підполковника”. Протягом двох років вони навчаються в міжвидовому коледжі оборони, що утворений замість п’яти вищих військових шкіл (сухопутних військ, військово-повітряних сил, військово-морських сил, жандармерії, загальновійськової школи) [10]. Після першого року навчання офіцери певного виду ЗС проходять підготовку на вищих об’єднаних курсах (4,5 місяці). Програма цих курсів, що є складовою частиною навчальної програми вищих військових шкіл видів збройних сил, має на меті дати підготовку з питань взаємодії видів збройних сил, планування та організації спільних операцій. Велика увага приділяється вивченню питань управління військами та використання для цього різних автоматизованих систем управління. Після завершення навчання у міжвидовому коледжі оборони дальшу службу офіцери проходять у штабах з’єднань або на посадах командирів військових частин.

Практично майже кожному призначенню офіцера на вищу посаду передують його навчання в тому чи іншому військово-навчальному закладі або на курсах удосконалення. Таким чином, офіцер у званні “полковник”, який має вислугу 35-40 років, навчається в різних навчальних закладах, у середньому, не менш 12 років.

Вища військова підготовка старших офіцерів сухопутних військ включає наступні етапи: перший – заняття в штабній школі (м. Компьен); другий – у міжвидовому коледжі оборони (м. Париж) [11].

Відбір кандидатів на навчання до міжвидового коледжу оборони відбувається протягом усього року і завершується письмовим та усним іспитом перед комісією, що складається з військових і цивільних діячів високого рангу.

Протягом року слухачі вивчають питання стратегії, виникнення конфліктів високої і низької інтенсивності, організації підготовки та проведення великомасштабних операцій, нових та мінливих концепцій, керівництва військами в умовах асиметричного конфлікту, ведення інформаційної війни, економічної розвідки, а також вдосконалюють свої знання з права збройних конфліктів. Отримання диплому міжвидового коледжу оборони є обов’язковою умовою, для призначення офіцера на командно-штабну посаду полкового рівня та вище.

Вища військова підготовка офіцерів ВПС організується у штабній і вищій школах військово-повітряних сил (м. Париж).

Штабна школа ВПС [10], здійснює підготовку середній ланки командного (льотного та інженерно-технічного) складу ВПС. Термін навчання два роки. Випускники школи призначаються на посади командирів ескадрилій, начальників технічних служб, а також у відповідні штаби.

Вища школа ВПС [11], що входить до складу міжвидового коледжу оборони, здійснює підготовку вищої ланки командного складу ВПС. До неї приймаються старші офіцери у військовому званні “майор” – “підполковник”. Термін навчання два роки. У період навчання проводяться практичні заняття, організуються відвідування науково-дослідних інститутів, лабораторій, військових установ тощо. Лекції читають військові та цивільні викладачі. Після перших десяти місяців навчання слухачі навчаються на вищих об’єднаних курсах спільно зі

слухачами сухопутних військ і ВМС. Випускники школи призначаються на посади командирів авіаційних з'єднань і частин, а також у великі штаби.

У системі вищої військово-технічної освіти для підготовки військових і цивільних авіаційних інженерів використовуються вища національна школа аеронавтики та космонавтики, вища національна школа авіаційних інженерів, а також центр вищих досліджень у галузі озброєння.

Вищу військову освіту першого ступеня офіцери ВМС здобувають у віці 26–30 років у спеціалізованих школах з підготовки як командного, так і технічного персоналу (усього їх функціонує 18). Термін навчання – 6–9 місяців. Так, школи в м. Тулона готують командний склад для надводних кораблів та підводних човнів, штурманів для підводних човнів, бойових плавців та корабельних механіків, у містах Рошфор, Салон-де-Прованс та Нім – спеціалістів морської авіації. У м. Лоріан проходять підготовку офіцери морської піхоти, у м. Шербур – спеціалісти з атомних енергетичних установок, у навчальному центрі Сан-Мандріє – спеціалісти з ракетно-артилерійського озброєння, протичовнових засобів, двигунів, радіолокації тощо.

Вищу військову підготовку другого рівня отримують старші офіцери ВМС у віці 35 - 40 років у міжвидовому коледжі оборони (м. Париж). Термін навчання два роки. Щорічний набір зі складанням конкурсних екзаменів становить 25 - 30 офіцерів. Випускники направляються для проходження подальшої служби в штаби військових з'єднань, військово-морських округів, штаб ВМС і на посади командирів військових частин і з'єднань.

Вищу технічну освіту офіцери отримують у вищій інженерній школі ВМС. До неї приймаються випускники політехнічної школи, а також деяких інших цивільних навчальних закладів. Термін навчання два роки. Тут здійснюється підготовка фахівців в галузі кораблебудування та морської зброї.

Навчання офіцерів *інженерно-технічного профілю* проводиться у вищих військово-технічних і цивільних технічних навчальних закладах. Так, у м. Париж вони можуть навчатися у вищій науково-технічній та інтендантській школах, у м. Версаль – у вищій інженерній школі, а в м. Сессонь – у вищій школі радіоелектроніки. До них приймають випускників політехнічної школи, а також деяких інших цивільних навчальних закладів. Термін навчання – два роки.

Висновки. В цілому, існуюча у Франції система підготовки офіцерських кадрів забезпечує якісне навчання особового складу, отримання ними глибоких теоретичних знань, міцних практичних навичок і досвіду роботи з підлеглими, виявлення і просування по службі на ранніх етапах підготовки найбільш здібних військовослужбовців. За оцінкою експертів, представники різних категорій офіцерського корпусу мають високі ділові та професійні якості, що забезпечується багатоступінчастою системою військово-професійної освіти офіцерів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Копьев А. Комплектование вооруженных сил Франции /А. Копьев // Зарубежное военное обозрение. – 2010. – № 1. – С. 11-13.
2. Симаков М. Военно-учебные заведения Франции [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://target.ucoz.ru/publ/65-1-0-363>.
3. Profile of the french cadet at école spéciale militaire [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.norwich.edu/stcyr/cadets.html>.
4. Military academy France [Електронний ресурс].– Режим доступу <http://en.academic.ru/dic.nsf/enwiki/12312#France>.
5. Колесов П. Сен-Сирская специальная военная школа вооруженных сил Франции / Колесов П., Стрелецкий А. // Зарубежное военное обозрение. – 2006. – № 6. – С. 26-32.
6. École Polytechnique [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Ecole_Polytechnique/.
7. École de l'Air [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Ecole_de_l%27Air.
8. École Navale [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Ecole_Navale.

9. École militaire du corps technique et administratif [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://fr.wikipedia.org/wiki/Ecole_militaire_du_-corps_technique_et_administratif.
10. École d'état-major (Staff school) [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89cole_d'%C3%A9tat-major.
11. École de guerre (War School) [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89cole_de_guerre.

REFERENCES:

1. Kop'ev A. (2010). Komplektovanye vooruzhennyh syl Francyy /A. Kop'ev // Zarubezhnoe voennoe obozrenye, no. 1, pp. 11-13 (In Russian).
2. Symakov M. Voенно-uchebnye zavedeniya Francii. [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: <http://target.ucoz.ru/publ/65-1-0-363> (In Russian).
3. Profile of the french cadet at école spéciale militaire. [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: <http://www.norwich.edu/stcyr/cadets.html/>.
4. Military academy France. [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: <http://en.academic.ru/dic.nsf/enwiki/12312#France>.
5. Kolesov P. (2006) Sen-Sirskaja special'naja voennaja shkola vooruzhennyh sil Francii /Kolesov P., Streleckyj A. // Zarubezhnoe voennoe obozrenye, no. 6. – pp. 26-32 (In Russian).
6. École Polytechnique. [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: http://en.wikipedia.org/wiki/Ecole_Polytechnique/.
7. École de l'Air. [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: http://en.wikipedia.org/wiki/Ecole_de_l'Air.
8. École Navale. [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: http://en.wikipedia.org/wiki/Ecole_Navale.
9. École militaire du corps technique et administratif. [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: http://fr.wikipedia.org/wiki/Ecole_militaire_du_-corps_technique_et_administratif
10. École d'état-major (Staff school). [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89cole_d'%C3%A9tat-major.
11. École de guerre (War School). [Elektronnij resurs] - Rezhim dostupu: https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89cole_de_guerre.

Рецензент: к.пед.н., проф., Зельницький А. М., провідний науковий співробітник науково-дослідного управління військової освіти і науки Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

к.т.н., доц. Черных Ю.А., Черных О.Б.

ОСНОВЫ ОРГАНИЗАЦИИ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ ВОЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ ФРАНЦИИ - АНАЛИТИЧЕСКИЙ ОБЗОР

В статье рассмотрен опыт подготовки военных специалистов для вооруженных сил Франции. Указаны варианты организации подготовки офицеров на первичные должности и основные "траектории" их обучения. Приведены требования к лицам, поступающим в военные учебные заведения различных ступеней подготовки. Проведен анализ содержания подготовки офицерских кадров для различных видов вооруженных сил. Приведены сведения о существующей сети военных учебных заведений для подготовки офицеров тактического и оперативно-тактического уровней военного управления сухопутных войск, военно-воздушных сил и военно-морских сил. Определены сроки подготовки военных специалистов на тактическом и оперативно-тактическом уровнях. Сделан вывод о качестве подготовки офицерских кадров для вооруженных сил Франции.

Ключевые слова: система военного образования, вооруженные силы Франции, сеть военных учебных заведений, опыт подготовки офицеров.

BASICS OF ORGANIZATION AND FUNCTIONING OF THE FRENCH MILITARY EDUCATION SYSTEM - ANALYTICAL REVIEW

The article examines the experience of military specialists' training for the French armed forces. The options for organizing of officers' training for primary positions and the main "trajectory" of their training have been indicated. The requirements for persons entering military educational institutions with different levels of training have been given. The analysis of officers' training content for different armed services have been made. The information about the existing network of military educational institutions for training of officers of tactical and operational-tactical levels of military command of the land forces, air forces and naval forces has been provided. The terms for the training of military specialists at tactical and operational-tactical levels have been determined. A conclusion on the quality of officers' training for the French armed forces has been made.

Military and political leadership of France attaches great importance to training and manning of the armed forces with qualified, politically reliable officers. The existing network of military and civil educational institutions meets the requirements of the armed forces of officers in peacetime and has a developed material and technical basis for the empowerment of such institutions in wartime. French Armed Forces are manned with officers, mainly due to: officer school graduates; reserve officers, transferred to regular personnel; non-commissioned officers, awarded the rank of officer after passing the relevant exams.

In general, the existing system of officer training in France provides high quality personnel training, receiving of deep theoretical knowledge, solid practical skills and experience of working with subordinates, identification and promotion of the most capable servicemen in the early stages. According to experts, representatives of the various categories of the officer corps have high business and professional qualities which are ensured by multi-stage system of officers' military professional education.

Key words: military education system, armed forces of France, network of military educational establishments, officers' training experience.

